

ADVIES

CRB 2017-0670

Oprichting van een nationaal comité voor de productiviteit

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Advies over de oprichting van een nationaal comité voor de productiviteit

**Brussel
29-03-2017**

Inbehandelingneming

Op 20 september 2016 heeft de Raad van de Europese Unie (REU) een aanbeveling gepubliceerd waarin de lidstaten van de eurozone worden uitgenodigd nationale comités voor de productiviteit op te richten. Naar aanleiding van die publicatie heeft het dagelijks bestuur van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) in diezelfde maand besloten dat een initiatiefadvies zou worden uitgebracht met het oog op de tenuitvoerlegging van de Europese aanbeveling.

De REU definieert de doelstelling van de aanbeveling tot oprichting of aanwijzing van nationale comités voor de productiviteit in haar punt 1: de ontwikkelingen en beleidsmaatregelen op het gebied van productiviteit en concurrentievermogen analyseren, en aldus bijdragen tot "meer eigenaarschap" en tot de uitvoering van de noodzakelijke hervormingen op nationaal niveau, waardoor duurzame economische groei en convergentie worden gestimuleerd. De werkzaamheden van de comités voor de productiviteit hebben dus tot doel analyses van de ontwikkelingen en de beleidsmaatregelen op het gebied van productiviteit en concurrentievermogen ter beschikking te stellen van de instellingen die ermee zijn belast zich de economische beleidsmaatregelen eigen te maken.

In België heeft de wet van 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen (wet van 1996) de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven aangewezen als de centrale instantie die verantwoordelijk is voor de analyse van de ontwikkelingen en de beleidsmaatregelen inzake concurrentievermogen en werkgelegenheid. Met zijn paritaire vertegenwoordiging van de vakbonds- en de werkgeversorganisaties, draagt de CRB dus sterk bij aan het zich eigen maken van de analyses en de economische beleidsmaatregelen op het vlak van concurrentievermogen, groei, werkgelegenheid en productiviteit. In deze optiek hebben de ondervoorzitters van de CRB de toekomstige tenuitvoerlegging van de aanbeveling onderzocht uit het oogpunt van de beginselen die het comité voor de productiviteit zou moeten naleven om nuttig te zijn opdat de hele sociaal-economische wereld zich de uitdagingen op het gebied van productiviteit en concurrentievermogen eigen kan maken.

Begin december 2016 had een ontmoeting plaats tussen de ondervoorzitters van de CRB en minister K. Peeters - die binnen de regering belast is met het dossier - om van gedachten te wisselen en samen een aantal krachtlijnen m.b.t. de oprichting en de samenstelling van het comité voor de productiviteit uit te tekenen.

De subcommissie Comité voor de productiviteit werd belast met de opstelling van een ontwerpadvies, dat werd onderworpen aan een procedure van schriftelijke raadpleging en op 29 maart 2017 werd voorgelegd aan de plenaire vergadering, die het advies unaniem heeft goedgekeurd.

Advies

1 Opdracht van het nationaal comité voor de productiviteit

Het doel van de aanbeveling is de oprichting of aanwijzing van nationale comités voor de productiviteit in elk land van de eurozone. Deze comités zijn ermee belast de ontwikkelingen en beleidsmaatregelen op het gebied van productiviteit en concurrentievermogen te analyseren om het nationale debat in beide domeinen te bevorderen en zo het proces van meer eigenaarschap en de tenuitvoerlegging van de noodzakelijke hervormingen te versterken, waardoor duurzame economische groei en convergentie tussen de landen van de eurozone worden gestimuleerd.

Voor de CRB staat "het zich eigen maken" of "meer eigenaarschap" voor de ambitie om binnen de samenleving, via de representatieve organisaties in het economische en sociale veld, een consensus rond de uitdagingen van het economisch beleid tot stand te brengen.

Het zich eigen maken van het economisch beleid door de Europese samenleving moet er in de specifieke institutionele structuur van de eurozone en van de EU voor zorgen dat het vermogen om een gecoördineerd beleid voor alle EU-landen te ontwikkelen wordt versterkt opdat optimaal kan worden geprofiteerd van de economische wisselwerkingen tussen de verschillende nationale economieën. De totstandbrenging van een consensus, in de Europese samenleving, over de doelstellingen en beginselen die de beleidsmaatregelen inzake productiviteit en concurrentievermogen moeten sturen, moet het immers mogelijk maken dat het economisch beleid van elke lidstaat overeenkomstig deze doelstellingen en beginselen wordt uitgevoerd, onafhankelijk van de regerende politieke meerderheid. Het proces van meer eigenaarschap is dus een krachtig coördinatie-instrument.

Om tot een consensus binnen de samenleving te komen, is het noodzakelijk te luisteren naar de standpunten van de verschillende organisaties die deze samenleving vertegenwoordigen om de onderliggende belangen van die standpunten te kunnen definiëren. Bovendien moeten gemeenschappelijke criteria worden opgesteld waaraan de verschillende economische beleidsvoorstellen moeten worden getoetst opdat ze door zo veel mogelijk actoren worden aangenomen.

Deze benadering sluit aan bij considerans 4 van de aanbeveling waarin wordt aangegeven dat de nationale comités voor de productiviteit de ontwikkelingen moeten volgen en het nationale debat inzake productiviteit en concurrentievermogen moeten verrijken.

In België werd deze opdracht precies toevertrouwd aan de CRB. De wet van 26 juli 1996 heeft de CRB immers aangewezen als de instelling die belast is met de algemene analyse en de jaarlijkse opvolging van de thema's die verband houden met productiviteit en concurrentievermogen. Deze wet, die wordt gewijzigd in 2017, bepaalt in artikel 5 dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een Verslag Werkgelegenheid-Concurrentievermogen (VWC) opstelt. Het eerste deel van het verslag wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van het secretariaat van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en heeft betrekking op de maximaal beschikbare marges voor de ontwikkeling van de loonkosten en de loonkostenhandicap. Het tweede deel van het VWC analyseert, enerzijds, het loon- en werkgelegenheidsbeleid en, anderzijds, de structurele kenmerken van het concurrentievermogen en van de werkgelegenheid, meer bepaald de sectorale structuur van de nationale en de buitenlandse investeringen, de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling, de marktaandelen, de geografische bestemming van de uitvoer, de structuur van de economie, de innovatieprocessen, de financieringsstructuren van de economie, de productiviteitsfactoren, de opleidings- en onderwijsstructuren, de wijzigingen in de organisatie en de ontwikkeling van de ondernemingen. Dit deel van het VWC wordt opgesteld door het secretariaat van de CRB en wordt gepubliceerd onder de

verantwoordelijkheid van de sociale partners. De wet (art. 5 §2) preciseert voorts dat, in het kader van dit tweede deel van het verslag, *"in voorkomend geval suggesties worden geformuleerd om verbeteringen aan te brengen"*.

In dit verband herinneren de sociale gesprekspartners eraan dat de rol van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven uitdrukkelijk werd erkend en als voorbeeld werd aangehaald in het Europese "Verslag van de vijf voorzitters: plan ter versterking van de EMU" van juni 2015. Binnen het raam van de werkzaamheden ter voorbereiding van de Europese aanbeveling werd het belang van de rol van de CRB en van zijn secretariaat bovendien ook erkend door de diensten van de Europese Commissie.

Op basis van de beschikbare studies en van de recentste gegevens maakt het VWC dus niet alleen een jaarlijkse balans op van de werkgelegenheid en van het concurrentievermogen, waar de productiviteit deel van uitmaakt, maar maakt het verslag het ook mogelijk de staat van het eigenaarschap van de sociale krachten die representatief zijn voor deze thema's aan te geven, punten op de agenda van de regering te zetten en te bepalen welke analyses nuttig zijn voor een beter begrip van het concurrentievermogen en om het proces van meer eigenaarschap voort te zetten.

Wat de bepalingen over de opdracht van het comité voor de productiviteit betreft, wijst de CRB erop dat de Europese aanbeveling niet gaat over het beheer van het kader van de collectieve onderhandelingen via het eerste deel van het VWC over de maximaal beschikbare marges voor de ontwikkeling van de loonkosten en de loonkostenhandicap, dat wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van het secretariaat van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.

In de slotbepalingen van de Europese aanbeveling (artikel 13) wordt de Europese Commissie uitgenodigd om binnen de 30 maanden, op basis van relevante informatie van alle lidstaten, een voortgangsverslag over de uitvoering van de aanbeveling op te stellen. De CRB verzoekt de regering hem op het gepaste ogenblik om advies te vragen over die evaluatie, meer bepaald uit het oogpunt van de bijdrage van het comité voor de productiviteit aan het proces van meer eigenaarschap.

2 Samenstelling en voorzitterschap van het comité voor de productiviteit

Uit de opdracht die aan het secretariaat van de CRB werd toevertrouwd en uit de rol van de CRB in het proces van meer eigenaarschap vloeit voort dat het voorzitterschap van het nationaal comité voor de productiviteit (NCP) zou moeten toekomen aan het secretariaat van de CRB. Dit voorzitterschap is onontbeerlijk om het NCP te informeren over de ontwikkeling van het proces van meer eigenaarschap en om te garanderen dat de analyses en de methodologieën die in het nationale debat inzake productiviteit en concurrentievermogen worden gebruikt coherent zijn, om zo mogelijke interferenties met de werking van de herziene wet van 1996 te vermijden, met naleving van het systeem en de praktijk inzake loonvorming, zoals de aanbeveling bepaalt. De leden van de CRB wijzen erop dat de loonvorming en de collectieve onderhandelingen die hiermee gepaard gaan exclusief de bevoegdheid zijn van de sociale partners. Het zou de doeltreffendheid van de werkzaamheden van het NCP ten goede komen mochten ze kunnen steunen op de analyses van het secretariaat van de CRB en van andere federale en regionale instellingen alsook op beschikbare universitaire werkzaamheden die door het NCP worden erkend. Dit voorzitterschap is ook en vooral de beste manier om ervoor te zorgen dat de actoren van het eigenaarschap een doorslaggevende rol spelen in het proces dat tot dat eigenaarschap moet leiden. De leden van de CRB zullen de resultaten van het comité voor de productiviteit immers maar kunnen aannemen als ze bij de totstandkoming van die resultaten werden betrokken via het secretariaat en via de werking van de subcommissie die de werkzaamheden van het comité voor de productiviteit opvolgt.

De CRB is voorts verheugd over het voorstel van minister Peeters om het comité voor de productiviteit voor de helft samen te stellen met regionale vertegenwoordigers en voor de helft met federale afgevaardigden, onder wie twee leden van het secretariaat die de CRB vertegenwoordigen.

De CRB vestigt er de aandacht op dat de legitimiteit van het comité voor de productiviteit bij de uitvoering van zijn opdracht zal zijn gebaseerd op zijn samenstelling. Deze moet ervoor zorgen dat het comité autonoom kan optreden en onafhankelijk is van elke publieke autoriteit die is belast met de conceptie en de tenuitvoerlegging van de beleidsmaatregelen inzake productiviteit en concurrentievermogen. De leden ervan mogen dus geen hiërarchische link hebben met de beleidsbepalers.

De tweede factor waaraan het comité voor de productiviteit zijn legitimiteit zal ontleen, zal zijn onpartijdigheid zijn. Dit zal vereisen dat het comité permanent open staat voor, luistert naar en ontvankelijk is voor de wensen en vragen van de samenleving en dat het rekening houdt met alle gegevens van een problematiek en daarbij geen enkele situatie negeert.

De CRB heeft bovendien al ervaring met eigenaarschap in het kader van het Europees semester. De desk België van de Europese Commissie onderhoudt een dialoog en wisselt argumenten uit met het secretariaat van de CRB en met de deskundigen van de sociale gesprekspartners binnen het raam van de werkzaamheden van de CRB en de NAR aangaande het landenverslag van de Europese Commissie. Bepaalde punten uit het landenverslag bevinden zich overigens in deel 2 van het Verslag Werkgelegenheid-Concurrentievermogen 2017 als aandachtspunten van de CRB voor de regeringen. Voor andere elementen vraagt de CRB bijkomende analyses alvorens zich te kunnen uitspreken.

Een tweede ervaring met eigenaarschap wordt geboden via de werking van de High level group (financieel platform) die de minister van Financiën heeft ingesteld om de toekomst van de Belgische financiële sector te bevorderen. Deze toekomst staat borg voor de werking van deze sector ten dienste van de Belgische economie en samenleving door bij te dragen aan een duurzame en stabiele groei. Dankzij de permanente uitwisseling van informatie en standpunten tussen het financiële platform en de subcommissie die in de CRB werd opgericht om de werkzaamheden van dat platform te volgen, kan het proces van meer eigenaarschap worden gerealiseerd. Eerst pikt het platform de aanbevelingen op die beter moeten worden verantwoord. Vervolgens kunnen, op verzoek van de CRB, een aantal aanvullende aspecten van de geanalyseerde vraagstukken worden opgenomen in het denkwerk van het financiële platform.

Ten slotte kan de stand van het proces van meer eigenaarschap door de andere leden van het platform in aanmerking worden genomen in hun aanbevelingen. De CRB kan dan nog de gemeenschappelijke standpunten van de representatieve organisaties van de samenleving t.a.v. de aanbevelingen van het financiële platform uitdrukken in de vorm van een advies.

Volgens de CRB maakt het verantwoordingsproces dat via deze manier van werken tot stand komt het mogelijk de legitimiteit van deze onafhankelijke autoriteiten te verzekeren. Daarom beveelt de CRB aan dat het mandaat van het comité voor de productiviteit bepaalt dat over het jaarverslag van het comité in de CRB kan worden gedebatteerd met aangewezen vertegenwoordigers van het comité en dat een rapport van de CRB met de inhoud van de debatten moet worden meegedeeld aan alle leden van het comité en openbaar moet worden gemaakt.

De uiteindelijke uitdaging voor het proces van meer eigenaarschap zal erin bestaan dat de verschillende elementen van het jaarverslag van het comité voor de productiviteit via discussienota's van het secretariaat van de CRB worden opgenomen in deel 2 van het Verslag Werkgelegenheid-Concurrentievermogen dat in het kader van de wet van 1996 wordt opgesteld. Dat deel 2 zal zo uitdrukking geven aan het vermogen dat de werkzaamheden van het comité voor de productiviteit zullen hebben gehad om bij te dragen aan het proces van meer eigenaarschap.

3 Werking van het comité voor de productiviteit

De Europese aanbeveling bepaalt dat het comité voor de productiviteit zijn eigen studies kan maken, maar ook alle beschikbare studies kan gebruiken voor zover het de wetenschappelijke kwaliteit ervan erkent. Het comité zou zijn analyses openbaar moeten maken en zou een jaarverslag moeten publiceren.

Voor de CRB is het essentieel dat het jaarverslag van het comité voor de productiviteit de mate van consensus van zijn leden over de diagnose en de analyse van de beleidsuitdagingen inzake productiviteit en concurrentievermogen weergeeft.

In dit verband definieert de CRB het begrip concurrentievermogen in zijn Verslag Werkgelegenheid-Concurrentievermogen als het vermogen van een economie om, in een gelijkaardig of hoger tempo dan het tempo dat wordt waargenomen in de landen met een vergelijkbare structuur, de levensstandaard van zijn inwoners te verbeteren en hun op duurzame wijze, d.w.z. zonder verslechtering van het extern evenwicht en met inachtneming van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en van het leefmilieu, een hoge werkgelegenheidsgraad en een hoog niveau van sociale samenhang te bezorgen. De CRB dringt er dan ook op aan dat al deze elementen in aanmerking worden genomen in de diagnose en de analyse van de beleidsuitdagingen inzake productiviteit en concurrentievermogen.

Opdat de verschillende elementen van de diagnose en de analyse van de beleidsuitdagingen inzake productiviteit en concurrentievermogen kunnen worden geïntegreerd in het proces van meer eigenaarschap zou het comité voor de productiviteit in zijn jaarverslag de verschillende elementen van zijn diagnose en analyse moeten verantwoorden in het licht van die definitie. De aanbeveling nodigt het comité daartoe uit in haar punt 4. b), waarin ze vraagt de effecten van beleidsopties te beoordelen.

4 Secretariaat van het comité voor de productiviteit

Het comité voor de productiviteit zou moeten beschikken over een secretariaat dat voor de logistieke ondersteuning zorgt en het jaarverslag opstelt uitgaande van de discussies die in het comité werden gevoerd. De leden van het comité voor de productiviteit zouden de debatten moeten verrijken met discussienota's op basis van de studies die ter beschikking van het comité worden gesteld. Het secretariaat zou moeten worden waargenomen door personen die onafhankelijk zijn van de instellingen die in het comité zijn vertegenwoordigd, zoals ambtenaren van de fod Economie.

Woonden, onder het voorzitterschap van de heer R. TOLLET, voorzitter van de Raad, de plenaire vergadering van 29 maart 2017, bij:

Lid benoemd op voorstel van de representatieve organisaties van de industrie en van het bank- en verzekeringswezen:

de heer ROOSENS

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de ambachten, de kleine en middelgrote handelsondernemingen en de kleinindustrie vertegenwoordigen:

de heren BORTIER en LESCEUX

Lid benoemd op voorstel van de landbouworganisaties:

de heer GOTZEN

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de arbeiders vertegenwoordigen:

Algemeen Belgisch Vakverbond van België : de heer QUINTARD

Algemeen Christelijk Vakverbond van België : de heren HANSSENS en VAN ZWOL